

LAUSUNTOTIIVISTELMÄ

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi konkurssi- ja yrityssaneerausasioi- den asianhallintajärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Sisällys

1	JOHDANTO	2
2	LAUSUNNONANTAJAT	3
3	YHTEENVETO LAUSUNNOISTA	3
3.1	Yleisesti lausunnoista	3
3.2	Lausunnot lausunnonantajittain	3

Liitteet: Lausuntopyyntö, lausunnot

1 JOHDANTO

Konkurssi- ja yrityssaneerausmenettelyissä on ollut vuoden 2013 helmikuun alusta lukien käytössä konkurssiasiamiehen hallinnoima, internetin välityksellä käytettävä asianhallintajärjestelmä Kosti. Asianhallintajärjestelmästä säädetään konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmästä annetulla lailla (667/2019), joka on tullut voimaan 1.7.2019.

Kosti-tietojärjestelmän uudistaminen on aloitettu vuonna 2018. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vaiheittain siten, että järjestelmä on suunnitellussa laajuudessa käytössä vuoden 2022 aikana. Uudistetulla järjestelmällä luodaan uudet menettelytavat sekä välineet, joilla hoidetaan konkurssi- ja yrityssaneerausmenettelyiden sähköinen asiointi ja menettelyiden valvonta ja ohjaus. Järjestelmä toimii myös menettelyihin liittyvien asiakirjojen asianhallintavälineenä.

Uusi asianhallintajärjestelmä jakautuu konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmästä annetun lain 1 §:n mukaisesti kahteen osioon. Sen ensimmäisen osan tarkoituksena on välittää konkurssiasiamiehelle tietoa konkurssihallinnon ja saneerausmenettelyn valvomiseksi (Kosti-valvonta). Asianhallintajärjestelmän toisen osan tarkoituksena on, että konkurssiasian pesänhoitaja (jäljempänä pesänhoitaja) tai saneerausmenettelyn selvittäjä (jäljempänä selvittäjä) voi toimittaa järjestelmän välityksellä tietoa konkurssi- tai yrityssaneerausasian velkojille ja velalliselle ja velkojat pesänhoitajalle tai selvittäjälle. Myös velallinen voi järjestelmän kautta toimittaa muille asianosaisille tiettyjä menettelyyn liittyviä asiakirjoja (Kosti-asiointi).

Esityksessä ehdotetaan konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmästä annettuun lakiin lisättäväksi säännökset asianhallintajärjestelmää käyttäviltä konkurssipesiltä ja saneerausmenettelyssä olevilta velallisilta perittävästä käyttömaksusta. Käyttömaksulla on tarkoitus rahoittaa lähtökohtaisesti puolet asianhallintajärjestelmän käyttö- ja ylläpitokustannuksista. Rahoitusosuus vastaa pesänhoitajien ja selvittäjien käyttämän asiointiosuuden arvioituja käyttö- ja ylläpitokustannuksia.

Lausuntopyynnön kohteena olleessa luonnoksessa hallituksen esitykseksi on ehdotettu käyttömaksun suuruudeksi 200 euroa. Lausuntokierroksen jälkeisessä jatkovalmistelussa käyttömaksun määrä on korotettu 230 euroon. Korotuksen syynä on pääasiassa kohonnut arvio asianhallintajärjestelmän käyttö- ja ylläpitokustannusten määrästä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut avoimesti nähtävissä osoitteessa www.lausuntopalvelu.fi ja kaikki halukkaat tahot ovat voineet antaa asiassa lausuntonsa. Erikseen lausuntoja on pyydetty Elinkeinoelämän keskusliitto ry:ltä, Finanssiala ry:ltä, konkurssiasiamiehen toimistolta, Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry:ltä, Suomen Asianajajaliittoa, Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbundet ry:ltä, Suomen Perimistöimistöjen Liitto r.y.:ltä, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Tuomioistuinvirastolta, Työeläkevakuuttajat TELA ry:ltä, Valtakunnanvoudin kanslialta, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta (Palkeet) ja Verohallinnolta.

Lausuntoaika oli 3.12.2020-15.1.2021. Lausunnon antoi yhteensä kahdeksan tahoa. Annetut lausunnot ovat julkisesti nähtävissä lausuntopalvelu.fi-palvelussa sekä osoitteessa <https://oikeusministerio.fi/hankkeet-ja-saadossalvinstelu> tunnuksella OM012:00/2020.

2 LAUSUNNONANTAJAT

Lausunto saatiin seuraavilta tahoilta:

Elinkeinoelämän keskusliitto ry	Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry
Finanssialan Keskusliitto ry	Työeläkevakuuttajat TELA ry
konkurssiasiamiehen toimisto	Ulosottolaitos
Suomen Asianajajaliitto	Verohallinto

3 YHTEENVETO LAUSUNNOISTA

3.1 Yleisesti lausunnoista

Kaikki lausunnonantajat joko kannattivat tai eivät ainakaan vastustaneet ehdotettua käyttömaksusta säättämistä. Useissa lausunnoissa nousi esiin odotus siitä, että uudistetun asianhallintajärjestelmän tulisi olla nykyistä toimivampi ja siitä koituvien hyötyjen tulisi olla suurempia kuin käyttömaksusta aiheutuvien kustannusten. Käyttömaksun suuruutta pidettiin useissa lausunnoissa kohtuullisena.

Lausuntopalautteesta nousi esiin tarve minimoida käyttömaksun perimisestä konkurssiasiamiehen toimistolle aiheutuva hallinnollinen lisätyö. Jatkovalmistelussa ehdotettiin vielä pohdittavaksi käyttömaksun määräytymisen ajankohtaa konkurssimenettelyssä, käyttömaksusta luopumiseen liittyvää harkintavaltaa ja tarvetta ottaa maininta julkisselvitykseen siirtyneistä pesistä vähintäänkin perusteluihin.

Konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmästä annettuun lakiin yleisemmin liittyvänä näkemyksenä esitettiin, että tietojärjestelmän tietoturva, teknisen puolen toiminnasta, ylläpidosta ja toteuttamisesta huolehtiminen sekä rekisterinpitäjän vastuuseen liittyvät asiat tulisi vastuuttaa viranomaisille. Ehdotettuun uudistukseen liittyvänä hyvänä puolella nähtiin yhtäältä se, että suuremman joukon käyttäessä samaa järjestelmää varmistetaan yhdenmukaisempi menettely. Toisaalta lainsäädäntömuutoksen todettiin rajoittavan muiden, Kostia parempien asianhallintajärjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa, koska pesänhoitajat ja selvittäjät ovat pakotettuja käyttämään Kostia ja maksamaan siitä käyttömaksua. Huolena tuotiin myös esiin se, että Kostiin liittyvät lainsäädäntömuutokset lisäävät pesänhoitajien velvoitteita entisestään.

3.2 Lausunnot lausunnonantajittain

Elinkeinoelämän keskusliitto ry ilmoitti puoltavansa uudistusta, mikäli sillä voidaan osaltaan turvata nykyistä paremmin toimiva järjestelmä konkurssien ja yrityssaneerausasioiden hallintaan. Ehdotusta voidaan pitää eri osapuolten kannalta perusteltuna ja käyttömaksun suuruutta kohtuullisena, jos uudistus osaltaan mahdollistaa konkurssiasioden käsittelyn nykyistä tehokkaammin.

Finanssialan Keskusliitto ry totesi lausunnossaan, että Kostin käytöstä koituvien taloudellisten hyötyjen tulisi olla käyttömaksun kohteille suurempia kuin käyttömaksusta aiheutuvien kustannusten. Koska käyttömaksu on kohtuullinen, on sanottu tavoite hyvin mahdollista saavuttaa.

Konkurssiasiamiehen toimisto totesi lausunnossaan, että käyttömaksun periminen on perusteltua, kunhan maksun toteutuksessa onnistutaan luomaan toimiston valvontatyöhön hyvin nivoutuvat käytännöt. Konkurssiasiamiehen toimistolle käyttömaksusta aiheutuva hallinnollinen lisätyö tulisi minimoida. Käytännön toteutuksena Palkeiden laskutusjärjestelmän käyttö vaikuttaa järkevältä, ja Kostiin tulisikin rakentaa liittymä Palkeisiin sekä valmius tietojen välittämiseen Excel-muodossa. Myös maksamatta jääneiden laskujen perintä kuuluisi luontevasti Palkeille.

Konkurssiasiamiehen toimisto ehdotti lausunnossaan, että jatkovalmistelussa pohdittaisiin, voisiko käyttömaksun määräytymisen ajankohta olla konkurseissa valvontapäivän määräämisen sijaan se hetki, jolloin konkurssin lopputilitys hyväksytään loppukokouksessa. Tällöin maksun määräytyminen perustuisi konkurssipesän todelliseen taloudelliseen tilanteeseen ja vältettäisiin tarve päättää perinnästä luopumisesta niissä tilanteissa, kun konkurssipesän varat eivät lopputilityksessä riitä käyttömaksun maksamiseen. Edelleen konkurssiasiamiehen toimisto esitti, että konkurssiasiamiehelle voitaisiin antaa käyttömaksun perimisestä luopumisen osalta harkintavaltaa, jolle tulisi kuitenkin asettaa laissa tarkat raamit. Jatkovalmistelussa olisi lisäksi syytä vielä pohtia, tulisiko julkisselvitykseen siirtyneistä konkurseista ottaa maininta vähintäänkin perusteluihin.

Suomen Asianajajaliitto totesi lausunnossaan, että lainsäädännön muutoksen taustalla olevista tarkoituksista ja tavoitteista on esitetty kattava selvitys ja että se pitää niitä aiheellisina ja kattavina. Lausunnonantaja ilmoitti, ettei se ota kantaa lakiehdotuksen puolesta tai sitä vastaan.

Suomen Asianajajaliitto pitää oletettavana, että käyttömaksun perimisen myötä Kosti-järjestelmän kehittämiseenkin tullaan jatkossa panostamaan enemmän ja siitä tulee kaikkien osapuolten kannalta toimivampi. Suunniteltu käyttömaksu on maltillinen ja siksi se ei lausunnonantajan näkemyksen mukaan kohtuuttomasti rasita konkurssipesiä ja saneerausvelallisia. Lausunnonantaja pitää toivottavana, että tietojärjestelmän tietoturvasta, teknisen puolen toiminnasta, ylläpidosta ja toteuttamisesta huolehtiminen sekä rekisterinpitäjän vastuuseen liittyvät asiat vastuutetaan viranomaisille. Esityksen hyvänä puolena Suomen Asianajajaliitto pitää sitä, että uudistuksen myötä suurempi joukko toimijoita käyttää samaa järjestelmää, jolloin varmistetaan yhdenmukaisempi menettely.

Suomen Asianajajaliitto on huolissaan siitä, että lainsäädännöllä rajoitetaan Kostia parempien asianhallintajärjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa, koska pesänhoitajat ja selvittäjät ovat pakotettuja käyttämään Kostia ja maksamaan siitä käyttömaksua. Edelleen lausunnonantaja ilmaisee huolensa siitä, että Kostiin liittyvät lainsäädäntömuutokset lisäävät pesänhoitajien velvoitteita entisestään.

Suomen Lakimiesliitto – Finlands Juristförbund ry ilmoitti, ettei sillä ole esityksen sisältöön lausuttavaa.

Työeläkevakuuttajat TELA ry lausui kannattavansa esitystä ja pitävänsä hyvänä, että vuonna 2018 aloitettua uudistusta asianhallintajärjestelmästä kehitetään edelleen.

Ulosottolaitos lausui pitävänsä esitettyä käyttömaksua ja siihen liittyvää sääntelyä perusteltuna.

Verohallinto ilmoitti, ettei sillä ole luonnoksen johdosta lausuttavaa.

LIITTEET Lausuntopyyntö
Lausunnot